

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurserna 1-3 vid Prästbordets skola i Sollefteå kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Prästbordets skola

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1–3 under november 2011 till mars 2012. Granskningen vid Prästbordets skola i Sollefteå kommun ingår i detta projekt.

Prästbordets skola besöktes den 18–19 januari 2012. Ansvariga inspektörer har undervisningsråden Ulrika Svedmark och Åsa Rehnberg och varit. I denna rapport redovisar Skolinspektionen sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 31 kommunala skolor och 4 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Prästbordets skola

Prästbordets skola är en kommunal skola som består av förskoleklass och årskurserna 1–3. Undervisningen bedrivs i åldershomogena grupper.

Personalen på skolan är organiserad i ett gemensamt arbetslag F–3. Lärarna är i huvudsak så kallade klasslärare, där läraren undervisar eleverna i de flesta ämnen. Skolan leds av en rektor som också är ansvarig för ytterligare en grundskola, Rödsta skola, samt några förskolor och fritidshem i kommunen.

Skolenhetens namn: Prästbordets skola	Antal elever
Förskoleklass	27
Grundskola	60
Totalt antal elever:	87
Antal elever i årskurs 1-3	60
Antal elever i årskurs 3	21

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna.

Vid Prästbordets skola pågår ett arbete med att ta fram och förankra gemensamma rutiner och former för planering av undervisning och bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper utifrån den nya läroplanen för grundskolan, Lgr 11. Detta arbete bedrivs tillsammans med rektorns andra skola på gemensamma möten varannan vecka. Skolan har även egna forum där frågor om såväl skollag som läroplan och Skolverkets Allmänna råd behandlas. Skolan har också deltagit i kommunens implementeringsinsatser av Lgr 11 som har bestått av både föreläsningar och diskussioner inom och mellan skolor. En lärare vid skolan har även deltagit i en implementeringskonferens om Lgr 11, som Skolverket anordnat.

Som ett led i implementeringsarbetet har lärarna på skolan påbörjat ett arbete med att förtydliga kursplaneinnehållet i respektive ämne. Arbetet har hittills i huvudsak varit fokuserat på några ämnen: svenska, matematik och naturorienterande ämnen. I intervjuer uppger rektorn och lärarna att de i detta arbete tittar på alla delar i kursplanerna samt att de även använder sig av Skolverkets kommentarmaterial för att få en mer fördjupad förståelse för hur de olika delarna i kursplanerna hänger ihop. Av intervju med lärarna framgår att "De

lokala kursplanerna vi gör nu handlar mer om i vilken årskurs vi ska ha vilket centralt innehåll. Vi har inte kommit till någon kunskapsbedömning än"... "Mest benat ut när och vad". Lärarna har även börjat ett arbete med att ta fram pedagogiska planeringar för sin undervisning, se vidare under avsnitt 1.3.

Arbetet med att ta fram och använda så kallade pedagogiska planeringar har påbörjats, och lärarna på skolan har kommit olika långt i detta arbete och med att använda de olika delarna i kursplanen. Någon har kommit längre i detta arbete och delger även föräldrar och elever planeringar. Andra lärare provar sig fram och använder planeringarna mer för sitt eget arbete och har ännu inte gett vårdnadshavare och elever tillgång till dem, eftersom de först vill känna sig mer säkra i hur de ska upprätta och använda dessa.

I intervjuer framkommer att rektorn tidigare initierat ett arbete kring språket i elevernas skriftliga omdömen. Av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är språket sakligt och värderande uttryck om den enskilde eleven återfinns endast i undantagsfall. Vid intervju med såväl rektorn som lärare framkommer också att rektorn följer upp hur lärarna formulerar sig i de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen och för diskussioner kring hur de bör uttrycka sig. Skolan använder sig också av en "ordbok" innehållande förslag på formuleringar som stöd när lärarna ska formulera sig.

I det implementeringsarbete som pågår vid Prästbordets skola för att bland annat utveckla former för bedömning och dokumentation av elevers kunskaper är lärare och rektorn medvetna om att bedömningar görs på olika sätt i olika ämnen och att detta är något de behöver fortsätta att utveckla. I intervju med lärarna framkommer också att de är mer säkra i sina bedömningar i svenska och matematik där de är mer vana att göra bedömningar och där det finns bedömningsstöd. Se även avsnitt 1.4

Både lärarna och rektorn uppger också att de är medvetna om att de behöver förbättra dokumentationen av varje elevs kunskapsutveckling. Lärarna uppger i intervju att de främst dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska och matematik samt i engelska för de äldre eleverna. I andra ämnen är det vanligare att de dokumenterar vad eleverna har gjort snarare än vad de kan i relation till kunskapskraven i respektive ämne. Läs vidare om dokumentation i avsnitt 1.4

Av intervju med rektorn och lärarna framgår att skolan saknar gemensamma rutiner och former för vad, hur och när lärarna ska dokumentera elevernas kunskaper i den fortlöpande undervisningen. Läs mer under avsnitt 1.4.

Granskningen visar vidare att rektorn behöver utveckla arbetet med att säkerställa en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper. Vissa av lärarna uttrycker i intervjun att de inte har något direkt samarbete kring bedömning: *"När det gäller frågan om bedömning så jobbar var och en mer enskilt", "Vi har inte jobbat fram hur vi ska bedöma och vad vi ska bedöma"*. Rektorn är medveten om detta utvecklingsområde och uttrycker att *bedömning och uppföljning är områden där vi har sämst systematik*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ta ett ökat ansvar för att följa upp och säkerställa att det finns gemensamma rutiner och former för hur lärarna planerar undervisningen utifrån kursplanerna samt bedömer och dokumenterar elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav. Rektorn har dock startat en arbetsprocess för att lärarna ska utveckla detta och Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter sitt påbörjade arbete med kursplanerna.

Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Rektorn behöver ta ett ökat ansvar för att skapa förutsättningar för och säkerställa en likvärdig bedömning inom skolenheten.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Av intervju med rektorn och lärarna framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet brister och skolan har således inte ett utvecklat system för att inhämta, analysera och använda övergripande kunskapsresultat i kvalitetsarbetet.

Det finns rutiner för att lärarna ska utvärdera resultaten från de nationella proven och andra diagnoser och tester som skolan genomför. Prästbordets skola har ett uppföljningssystem i svenska inom läsning och skrivning, kallat Röda tråden, som är gemensamt för samtliga skolor i kommunen. Detta uppföljningssystem anger tidpunkten samt ansvarsfördelning mellan lärare när det gäller genomförande och rättning av nationella prov, tester och olika diagnoser.

Uppföljningssystemet avser enbart ämnet svenska. Skolan använder också Skolverkets Diamant som bedömningsstöd i matematik. I övriga ämnen saknas system för ett mer systematiskt samarbete kring att följa upp, analysera och jämföra kunskapsresultat, förutom avseende övriga nationella ämnesprov.

Rektorn diskuterar och analyserar tillsammans med de lärare som genomfört de nationella ämnesproven i årskurs 3 resultaten från dessa prov. De lärare som genomfört nationella ämnesprov träffas också i kommunövergripande grupper för att diskutera bedömningar. De resultat och analyser som framkommer utifrån dessa sammankomster är inget som delges och diskuteras med övriga lärare i skolan. Lärarna efterlyser tillfällen att diskutera skolans resultat och uttrycker att de visserligen får information om att kunskapsresultaten vid skolan är goda men att de känner sig osäkra på vad de är bra på.

De sammanställningar av kunskapsresultat som Skolinspektionen tagit del av avser andel elever i årskurs 3 som bedöms ha klarat de nationella ämnesproven samt bedöms nå målen (enligt 2008 års kursplaner) i ämnena svenska och matematik. I övrigt finns inga sammanställningar av resultat på skolnivå. I intervjuer med såväl rektorn som lärarna framkommer att rektorn inte efterfrågar resultat i några andra ämnen och att lärarna inte heller gör några sammanställningar på gruppnivå. Intervjuer med rektorn och lärarna visar att de inte analyserat elevernas resultat i någon nämnvärd utsträckning. Se även avsnitt 1.4.

Hittills har rektorn och lärarna inte tagit fram några gemensamma rutiner och former för bedömning och dokumentation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning i alla ämnen utifrån kursplanernas kunskapskrav. I det ingår att säkerställa att det finns skolövergripande kunskapsresultat i de ämnen som eleverna har undervisning i. Utifrån detta behöver rektorn skapa förutsättningar för att lärare tillsammans jämför och analyserar resultaten i alla ämnen.

Vidare behöver rektorn, tillsammans med lärarna, utveckla former för att följa upp och utvärdera skolans rutiner och former för bedömning och dokumentation så att de blir en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Av intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att dokumenterade planeringar för specifika arbetsområden görs i begränsad omfattning och att lärarna prövar sig fram i detta arbete. Några lärare är mer vana vid att ta fram pedagogiska planeringar än andra. Vissa exempel som Skolinspektionen tagit del av visar hur de planerar utifrån kursplanernas syfte och kunskapskrav samt kopplar det till vad i det centrala innehållet som ska behandlas i undervisningen. Andra exempel visar att utgångspunkten i planeringen främst är det centrala innehållet. Det varierar således i vilken utsträckning som kursplanernas alla delar är utgångspunkt för planeringen av undervisningen. I de olika planeringarna kan Skolinspektionen utläsa att det pågår ett utvecklingsarbete och att lärarna provar sig fram, men ännu inte hittat en modell som de är helt nöjda med.

Intervjuer med lärarna och exempel på planeringar visar att bedömning av elevernas kunskaper inte alltid ingår som en del i planeringen av undervisningen. Det framkommer också att lärarna när undervisningen påbörjas, inte alltid har klart för sig hur eleverna ska visa sina kunskaper och hur de ska ta reda på vad eleverna kan. De samlar snarare in information under tiden som de arbetar. Hur och när återkoppling på elevernas arbete ska ske för att stödja och synliggöra lärandet ingår därmed inte heller alltid i planeringen. Det framkommer även goda exempel där läraren planerat för hur och när eleverna ska visa sitt kunnande, exempelvis vid bedömning av om eleverna kan läsa med inlevelse, genom att läraren lyssnar på dem på ett systematiskt vis i små grupper.

I planeringarna finns det inte alltid en tydlig linje mellan syftet med undervisningen, det lärarna planerar för att undervisningen ska innehålla och det som ska bedömas. Mycket av undervisningen handlar om att samla in fakta, medan möjligheten att utveckla och att få visa vissa förmågor tappas bort i de delar av planeringen som handlar om "Det här ska vi göra" och "Du kommer att få visa dina kunskaper genom att:". I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer också att flera lärare tycker det är svårt med bedömning. Några lärare uttrycker: "Det är svårt i en del ämnen. Ibland gör man bedömning av klassen som helhet, inte individuellt.", "Hur ska man bedöma de ämnen där man inte varit så tydlig med vad det är de ska klara?". Se vidare under avsnitt 1.4.

Det framkommer vidare i intervju med lärarna att alla lärare inte planerar för hur bedömningen systematiskt ska bli en integrerad del av undervisningen, för att på så vis följa och stödja elevernas kunskapsutveckling. Den bedömning som sker fortlöpande blir därför av mer sporadisk karaktär. Det varierar mellan olika lärare och mellan olika ämnen huruvida planering för hur och när återkoppling till eleverna ska ske för att stödja och synliggöra lärandet görs. De exempel som lärarna ger på bedömning som planeras handlar främst om tester, diagnoser och kontroll av faktakunskaper i slutet av arbetet även om lärare också kan ge muntliga exempel på att återkoppling ges för att synliggöra lärandet.

Både rektorn och lärarna framför i intervjuer att bedömning är ett utvecklingsområde vid Prästbordets skola och lärarna uttrycker att *"Bedömningsdelen är ny. Framför allt har bedömning inte haft samma framträdande roll. Vi har inte satt ord på det men det finns i huvudet"*.

Sammanfattningsvis är således inte bedömningen systematiskt planerad utan sker mer sporadiskt även om ambitionen är att göra det fortlöpande.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det är av stor vikt att lärarna vid planering av undervisningen utgår från samtliga delar i kursplanerna.

Vidare behöver alla lärarna vid planering av undervisningen identifiera *hur* eleverna ska visa sina kunskaper, *vad* i kunskapskraven som ska bedömas och *när* bedömningen ska ske.

Lärarna behöver också planera så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete, för att synliggöra lärandet för eleverna.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Elevernas förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder bedömningen sker

Av intervjuer med elever framkommer att de i begränsad omfattning känner till vad de ska kunna i de olika ämnena. Eleverna informeras främst om vad de ska göra och mindre om vilka kunskaper de ska utveckla. Lärarna bekräftar i inter-

vjuer att det är vanligt att de främst berättar för eleverna vad de ska arbeta med, även om de börjat prata mer med eleverna om vad de ska kunna i olika ämnen. Några har också skrivit upp och tillsammans med eleverna gått igenom mål på blädderblock i klassrummen i samband med uppstarter av temaarbeten. Lärarna uttrycker att de blir allt bättre på att informera eleverna. En av lärarna menar: *"Tidigare sa vi oftare att nu ska vi arbeta med exempelvis läsa, rita, skriva och så vidare. Nu säger vi oftare, de här målen ska vi nå, det här ska vi kunna."* Lärarna är dock medvetna om att arbetet fortfarande behöver förbättras när det gäller att tydliggöra för eleverna vilka kunskaper de ska utveckla. Samtidigt ser de svårigheter i detta, då det ska anpassas till elevernas ålder.

I elevintervjun framkommer vidare att eleverna i varierande grad känner till på vilka grunder de bedöms. Eleverna hänvisar främst till diagnoser och skriftliga prov i svenska och matematik. Eleverna ger som exempel på vad det är läraren bedömer: *"Diktamen, hon läser upp ord som vi har i läsläxa och då ska vi skriva ner dem"*, *"Sedan gör vi ett prov om vad vi lärt oss i matteläxan"* och *"Hon ser på oss nästa gång att vi fattar, om man har problem och om man blivit bättre, sämre eller är typ lika bra"*.

Återkoppling

I intervju med lärarna framkommer att det varierar huruvida lärarna systematiskt följer upp elevernas kunskapsutveckling och ger framåtsyftande återkoppling gällande vad eleverna behöver utveckla och hur. De exempel på återkoppling som lärarna och eleverna lyfter fram i intervjuer handlar till stor del om återkoppling i form av uppmuntran eller på uppgiftsnivå gällande om eleven gjort rätt eller fel. Återkopplingen är också ofta knuten till fakta och begrepp. Det framkommer även exempel på muntlig återkoppling av mer vägledande karaktär. En av lärarna framhåller att denna vill leda barnet framåt i lärandet och skapa en medvetenhet hos barnet, och därför kan säga till barnet att *"Titta här..., ja just det"*. Det framkommer också exempel där lärarna låter eleverna sitta i grupp och svara på frågor tillsammans för att få syn på elevernas kunskaper för att se hur långt vi har kommit. En del lärare arbetar också med matriser i vilka de synliggör elevernas lärande. Exempelvis bedömer lärarna i svenska ifall eleverna i sagoskrivning skriver beskrivande och intressanta meningar med olika skiljetecken. Vidare ger lärare också exempel på att eleverna börjat arbeta med både självbedömning och kamratbedömning, men att de kommit olika långt i det arbetet.

Gällande återkoppling i elevernas arbetsböcker, som Skolinspektionen tagit del av och som eleverna berättar om i intervjun, framgår att de får berömmande skriftliga kommentarer som exempel *"Bra!"* eller *"Jättefint"*. Eleverna beskriver

också att lärarna har ett system med avklippta hörn i arbetsboken eller skriver "R", vilket enligt eleverna betyder att allt är rättat och klart.

Den återkoppling som sker till elevernas sker sammanfattningsvis främst på uppgiftsnivå men det förekommer även återkoppling på processnivå. Återkopplingen på uppgiftsnivå är mer knuten till fakta och begrepp och handlar främst om att kontrollera att eleven gjort uppgiften, om det är rätt och fint. Den används därmed inte för att hjälpa eleven att prestera bättre nästa gång de möter likartade uppgifter eller för att utveckla strategier för att visa olika lösningar på en fråga. Återkoppling på processnivå sker genom att läraren synliggör olika tankestrategier för eleverna.

Dokumentation och bedömning

Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att lärarna inte har ändamålsenliga och systematiska former för att fortlöpande dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Rektorn uttrycker i intervju att både han och lärarna är mycket medvetna om att bedömning och dokumentation är skolans stora utvecklingsområde. *"Detta är det de tycker är svårast och det är ett enormt fokus på svenska, matematik och engelska."* *"De har en fantastisk koll i huvudet men har en brist i dokumentationen av detta."* Lärarna använder olika underlag och former för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper. Dels används nationella ämnesprov och diagnoser, främst i svenska, dels sparar lärarna elevarbeten även om det inte sker på ett systematiskt vis. Lärarna har även bocksystem och prickar av på klasslistor för att markera när en elev har klarat ett moment, gjort rätt eller fel osv. Vidare beskriver lärarna att de genom samtal med elever och i observationer gör en bedömning av vad eleverna kan. Det kan exempelvis gälla elevers förmåga att reflektera över något. Ett tydligt mönster är att denna typ av fortlöpande bedömningar inte dokumenteras. Vissa lärare uttrycker det som: *"Det har jag i huvudet. Beprövad erfarenhet"* och *"Om det är något exceptionellt så skriver jag ner"*. Rektorn och lärarna uttrycker att de tillsammans behöver hitta ändamålsenliga rutiner och former för att dokumentera *"rätt saker"*.

Lärarna uttrycker i intervjun en osäkerhet kring hur de ska ta reda på vad eleverna kan i exempelvis de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena samt hur de ska bedöma elevernas individuella kunskapskvaliteter i dessa ämnen. Vissa lärare menar: *"No och so är svårt att bedöma, att få tiden att räcka till."* och *"Det är lätt att bedöma fakta men sedan vet jag inte på vilken nivå det ska ligga"*. I intervjuer och dokumentstudier framkommer vidare att detta inte heller alltid är klarlagt vid planeringen, se avsnitt 1.3.

Både rektorn och lärarna uttrycker vid intervju att lärarna har lättare att göra kunskapsbedömningar i matematik och svenska än i andra ämnen, eftersom

lärarna är mer vana vid att göra bedömningar i dessa ämnen och för att det finns mer stödmaterial för hur bedömningar ska göras i de ämnena. En av lärarna framhåller: *"Svenska och matte är vi mer säkra på. I de ämnena är det lättare att skriva ner. Man tar sig mer tid i svenska, lyssnar på när de läser och läser deras berättelser."* I övriga ämnen görs bedömningar i varierande grad utifrån vad varje elev kan i förhållande till kunskapskraven. I flera ämnen görs bedömningar mer på gruppnivå utifrån undervisningens innehåll. Lärarna bedömer huruvida eleverna gjort vissa moment snarare än om vad de kan i förhållande till kunskapskraven. En lärare menar: *"Man gör bedömningar med hela klassen som helhet, inte individuellt. Det blir gruppbedömning."* Vidare menar lärarna att till exempel ämnenas karaktär, med de kunskapskvaliteter som finns i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena, gör att det är svårt att göra bedömningar i de ämnena *"Insikter och förtrogenhet? Där är vi verkligen i början"*. Lärarna upplever också att det är svårt att göra bedömningar i ämnen där det inte finns kunskapskrav i årskurs 3. Vidare är det inte självklart att lärarna analyserar de kunskaper eleverna har visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav.

Både rektorn och lärarna uppger att nationella ämnesprov ingår som en viktig del när det gäller att bedöma kunskapsutvecklingen i matematik och svenska. Lärarna uppger också att de i olika grad använder annat bedömningsstöd och att alla lärare använder de tester och diagnoser som skolan beslutat att alla ska använda.

Individuella utvecklingsplaner

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av speglar ovanstående problematik. Ämnena svenska och matematik är de ämnen som främst ingår i den framåtsyftande delen av planerna. Vidare saknas det, i den framåtsyftande delen, uppgifter om *hur* eleven ska göra för att uppnå kunskapskrav.

De skriftliga omdömena innehåller kryssrutor som anger om eleven bedöms kunna nå målen i ämnet eller ämnesgruppen *"tillfredställande"* eller *"behöver utvecklas"*. Vilka mål som avses framgår inte i alla ämnen för alla elever. Det saknas därmed en mer nyanserad beskrivning för att göra informationen om elevens kunskaper tydlig. En del elever har förutom kryssrutorna även skriftliga kommentarer till kryssen. Dessa kommentarer är dock inte alltid tydligt kopplade till kunskapskraven i kursplanen. Eftersom dokumentation är efterställt i flera ämnen och årskurser är det också enligt rektorn, otydligt vad kryssen grundar sig på. Vidare saknar eleverna i årskurs 1 skriftliga omdömen i samtliga ämnen de får undervisning i.

I intervjuer framkommer att det inte är tydligt för lärarna vilka rutiner som gäller för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i de individuella utvecklingsplanerna. De uttrycker att de fått olika information om vad som gäller och att det inte är tydligt om de behöver skriva kommentarer eller om det räcker med kryss”.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna använder de nationella ämnesproven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper. Lärarna behöver dock i större utsträckning ge eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och tydliggöra på vilka grunder de bedöms.

Vidare behöver lärarna följa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och ge eleverna kontinuerlig och framtätsyftande återkoppling kring vad de behöver utveckla och hur detta ska ske, så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra deras lärande.

Lärarna behöver bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använda aktuella bedömningsunderlag för att upprätta den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen. Lärarna behöver vidare upprätta individuella utvecklingsplaner som uppfyller skollagens krav.

Lärarna behöver analysera de kunskaper eleven har visat, göra helhetsbedömningar av dessa och jämföra med kursplanernas kunskapskrav.

Lärarna behöver utveckla ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

I intervju med rektorn och lärare framkommer att lärarna påbörjat diskussioner kring undervisning och arbetssätt med utgångspunkt i de strukturerade lektionsbesök som rektorn börjat göra. Rektorn uppger att *”I och med att jag börjat prata så har det blivit nya diskussioner, hur genomförde du lektionen? Hur tänkte du där?”*. I lärarintervjuerna framgår vidare att lärarna utvärderar undervisningen mer sporadiskt. Det sker genom egna reflektioner och i samtal med varandra i det fortlöpande arbetet. Skolinspektionen får dock i lärarintervjun inga exempel på hur lärare systematiskt analyserar i vilken utsträckning plane-

ringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Intervjuer med lärare och rektorn visar att samarbetet mellan lärarna är begränsat. Eftersom skolan är liten så saknar lärarna årskursvisa kollegor utan man är ensam undervisande lärare i sin årskurs. Detta gör, menar lärarna, att det inte finns förutsättningar för ett naturligt samarbete kring undervisningens innehåll, arbetssätt, arbetsformer, bedömningsfrågor eller kring att utvärdera undervisningen.

Eftersom skolan befinner sig i ett övergångsskede där arbetet har påbörjats med att utveckla bedömnings- och dokumentationsformer så har lärarna inte utvärderat om arbetet är ändamålsenligt.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i större utsträckning behöver identifiera och analysera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen i alla ämnen.

De behöver också analysera i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Lärarna behöver även utvärdera i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna är ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Utvecklingssamtalen är enligt rektorn, lärare och vårdnadshavarna centrala när det gäller information om elevens kunskapsutveckling till vårdnadshavarna. Av intervju med såväl lärare som vårdnadshavare framgår dock att det varierar i vilken grad lärarna fortlöpande ger vårdnadshavarna information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och i förhållande till kunskapskraven.

De skriftliga omdömena anger i flera ämnen att eleven *"nått målen"* eller *"är på väg att nå målen"* utan att målen finns preciserade vilket gör att vårdnadshavarna inte vet vilka kunskaper eleven inhämtat. Alla elever får inte heller skriftliga omdömen i alla ämnen. Se avsnitt 1.4.

Under utvecklingssamtalet ligger tonvikten på svenska, matematik och i viss mån engelska, enligt såväl vårdnadshavare som lärare. *"Svenska och matte, mycket information om vad de kan i det. Andra ämnen inte så mycket, mer att de har gjort det här projektet om planeter och så, nu har de skrivit om de här länderna."* och *"Där fokuserar de inte så mycket på vad de kan, det är kanske svårt att greppa?"*. Rektor, lärarna och vårdnadshavarna uttrycker att även om föräldrarna inte får tydlig information om hur det går för deras barn i alla ämnen får de ofta information om vad barnen arbetar med i de olika ämnena, exempelvis i de så kallade veckobreven samt både muntligt och skriftligt på utvecklingssamtalen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavarna fortlöpande information men behöver i högre grad tillse att information ges i alla ämnen i förhållande till kunskapskraven i kursplanerna.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

I intervjuer med elever framkommer att de får visa sina kunskaper på flera olika sätt, till exempel genom att skriva, presentera muntligt, diskutera, experimentera, göra prov och rita.

Lärarna uppger i intervjun att de eftersträvar att använda olika underlag för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Det är dock mest välutvecklat i svenska och matematik även om det framkommer några goda exempel i andra ämnen. Lärare uttrycker vidare att de bär många fortlöpande bedömningar i minnet och det får till följd att de inte alltid dokumenterar de olika sätt eleverna visar sina kunskaper på. Flera av lärarna uttrycker det som att *"det har jag i huvudet"*. Vidare framgår det av intervjuer att bedömning tenderar att handla om att kontrollera faktakunskaper trots att de lärare Skolinspektionen intervjuat uttrycker att kunskap inte bara handlar om fakta. Lärarna uttrycker vidare att det dock är lättare att dokumentera och bedöma faktakunskaper och att de är mer vana att göra de. En av lärarna menar: *"So och No är svårt att bedöma, att få tiden att räcka till. Kan jag ta med det som är svårare att bedöma? Insikter och förtrogenhet? Där är vi*

verkligen i början.” I de planeringar Skolinspektionen kunnat ta del av varierar det om det tydligt framgår *vad* som ska bedömas. *Hur* och *när* eleverna ska bedömas framgår inte heller. Lärarna har nyligen påbörjat ett utvecklingsarbete med att ta fram planeringar i olika ämnen, främst i svenska, matematik och i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

Utifrån de planeringar Skolinspektionen tagit del av och de intervjuer som genomförts med lärare framgår att eleverna riskerar att inte fullt ut ges möjlighet att utveckla och visa alla de förmågor som framgår av kursplanerna. Eftersom planeringarna inte alltid tar sin utgångspunkt i kursplanernas alla delar medför det att undervisningen till stor del handlar om faktainsamling med utgångspunkt i det centrala innehållet. Detta innebär att lärarna i varierande grad har tillgång till och använder allsidiga och olika underlag för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till alla de förmågor som framgår av kursplanernas kunskapskrav.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger eleverna möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

Lärarna använder dock inte allt det underlag de har att tillgå för att analysera och bedöma elevernas kunskaper. Vidare behöver lärarna säkerställa att eleverna ges möjlighet att utveckla och visa sina kunskaper med utgångspunkt i kursplanerna.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Intervjuer med lärare, rektorn och vårdnadshavare visar att rektorn och lärarna informerat vårdnadshavarna om den nya läroplanen med kursplaner, Lgr 11, på föräldramöten vid läsårets start. Information ges också vid utvecklingssamtalet. Vidare har vårdnadshavarna hänvisats till mer information på Skolverkets hemsidor.

Lärarna skickar också regelbundet hem veckobrev till föräldrarna. Informationen i veckobreven handlar dock mer om vad eleverna ska göra, än hur skolarbetet är relaterat till kursplanerna.

Skolans lärare har dock börjat ta fram pedagogiska planeringar som innehåller information om kunskapskrav, mot vilka eleverna bedöms, till några av de arbetsområden de arbetar med under innevarande termin. En del av dessa planeringar skickas också hem till vårdnadshavare.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i de ämnen eleverna får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare, elever och vårdnadshavare. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Prästbordets skola	Antal
Intervjuade elever	6
Intervjuade lärare	4
Intervjuade vårdnadshavare	3

Författnings- och forskningsstöd i Skolinspektionens kvalitetsgranskning Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3

Författningar

Lagar

- Skollagen (2010:800).

Förordningar

- Skolförordning (SFS 2011:185).
- Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

Skolverkets föreskrifter

- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen.

Skolverkets allmänna råd

- Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16) (AR IUP).
- Skolverkets allmänna råd, Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan (SKOLFS 2011:149) (AR Planering).

Forskningsstöd

- Skolverkets stödmaterial: Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter.
- Skolverkets kunskapsöversikt: Kunskapsbedömning – Vad, hur och varför?

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanernas kunskapskrav.

Inom detta område granskas följande:

- Rektor tar ansvar för att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen och för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav (2 kap. 9 § och 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8, AR IUP, AR Planering).
- Rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen (AR IUP).
- Rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten (1 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.8, AR Planering).

Författningsstöd

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskolenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

/.../ Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet/.../.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11 punkt 2.8

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Elevers lärare bör

- informera elev och vårdnadshavare om vilka kunskaper och kunskapskvaliteter som ska bedömas.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Rektorn bör

- organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att planera undervisningen
- utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Kunskapsbedömning

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper.

Dokumentation

Lärare bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger en grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektorn tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Inom detta område granskas följande:

- Rektorn använder skolans kunskapsresultat i kvalitetsarbetet genom att skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat och hur de förhåller sig till resultaten från de nationella proven och eventuellt annat bedömningsstöd (*AR Planering*).
- Rektorn följer tillsammans med lärarna upp och utvärderar de rutiner och former för bedömning och dokumentation som används så att de är ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete (*4 kap. 4- 6 §§ skollagen, AR Planering*).

Författningsstöd

4 kap. 4-6 § skollagen

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolanKunskapsbedömning

Läraren bör

- tillsammans på skolenheten regelbundet analysera och diskutera hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven
- som stöd för bedömningen av elevernas kunskaper jämföra resultaten på de nationella ämnesproven med den egna dokumentationen och analysera skillnader och likheter i resultaten.

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper.

Uppföljning

Rektorn bör tillsammans med lärarna systematiskt och kontinuerligt

- följa upp formerna för utvärdering och bedömning av elevernas kunskaper
- följa upp och utvärdera de rutiner och former för dokumentation som används så att de är effektiva och ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna utgår vid planeringen av undervisningen från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (1 kap. 11 § skollagen och 9 kap. 1-2 §§ skolförordningen, AR Planering).
- Lärarna identifierar och planerar hur eleverna ska visa sina kunskaper, vad i kunskapskraven som ska bedömas och när bedömningen ska ske (AR Planering).
- Lärarna planerar så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas

kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete för att synliggöra lärandet för eleverna (*AR Planering*).

Författningsstöd

1 kap. 11 § skollagen

För varje skolform och för fritidshemmet skall gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

9 kap. 1-2 §§ skolförordningen

Utbildningens innehåll och omfattning

Läroplan och kunskapskrav

1 § För grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen (2010:800). Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kunskapskrav.

2 § Kunskapskrav ska finnas för

- matematik, svenska och svenska som andraspråk samt gemensamt för samhällsorienterande ämnen och för naturorienterande ämnen i årskurs 3,
- samtliga ämnen utom moderna språk i årskurs 6, och
- samtliga ämnen i årskurs 9.

Kunskapskraven i årskurs 3 och 6 anger den lägsta godtagbara kunskapsnivån för en elev vid slutet av årskursen. Kunskapskraven i årskurs 9 anger den kunskapsnivå som krävs för ett visst betyg när ett ämne avslutas.

Lgr 11, 3 Kursplaner

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Läraren bör vid planeringen av undervisningen

- tydliggöra vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot och utifrån det avgöra hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven
- identifiera vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån i det aktuella arbetsområdet och avgöra hur eleverna ska få visa sina kunskaper

- skapa förutsättningar för att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Läraren ger eleven förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla i alla ämnen och på vilka grunder de bedöms (*Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling och ger kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använder aktuella bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna analyserar regelbundet de kunskaper eleven har visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna använder resultaten från nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling (*9 kap. 20-22 §§ skolförordningen*).
- Lärarna använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (*AR IUP, AR Planering*).

Författningsstöd

10 kap. 13 § skollagen

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och (...).

9 kap. 20-22 §§ skolförordningen**Nationella ämnesprov**

20 § Nationella ämnesprov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 § för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 9, även som stöd för betygssättning.

21 § Ämnesprov ska användas i

1. matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3, 6 och 9,
2. engelska i årskurs 6 och 9, och
3. biologi, fysik eller kemi i årskurs 9.

Ämnesprov som avses i första stycket 3 ska fördelas så att varje elev ska delta i prov i endast ett ämne och att antalet provdeltagare så långt som möjligt blir lika stort för varje ämnesprov.

22 § Ämnesprov ska genomföras i slutet av årskursen. Statens skolverk får dock meddela föreskrifter om att ämnesprov i årskurs 9 får genomföras vid en annan tidpunkt.

Skolverket får meddela närmare föreskrifter om ämnesprov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**Rättigheter och skyldigheter**

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

/.../

Mål**Skolans mål är att varje elev**

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna /.../.

Riktlinjer**Läraren ska**

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av eleverna kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Genomförande

Läraren bör i sin ledning av undervisningen

- försäkra sig om att undervisningen leder mot de mål som konkretiseras i planeringen genom att anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov av stöd och stimulans
- se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper
- kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare.

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- kontinuerligt analysera de kunskaper som eleven visat utifrån vad som behandlats i undervisningen, för att kunna göra helhetsbedömningar av kunskaperna och jämföra dessa med kunskapskraven
- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och dokumentera undervisningen
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad som är syftet med undervisningen och hur den ska genomföras
- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna analyserar i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna identifierar vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna utvärderar i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är praktiska och ändamålsenliga (*AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg

RIKTLINJER

Läraren ska

utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Uppföljning

Läraren bör

- analysera i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen
- identifiera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen, samt
- utvärdera i vilken mån de bedömnings- och dokumentationsformer som används är ändamålsenliga.

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och utvärdera undervisningen.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (3 kap. 4 §, 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 och 2.7).

Författningsstöd

3 kap. 4 § skollagen

Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.

10 kap. 12 § skollagen

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Lgr 11, 2.4 SKOLA OCH HEM

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevens kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygsättning med elever och vårdnadshavare.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna använder ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper är allsidig och olika underlag används för att analysera kunskaperna så att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och

- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

/.../

- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i (*Lgr 11,1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.4., AR IUP*).

Författningsstöd

Lgr 11, 1, Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. /.../.

Lgr 11, 2.4

Läraren ska

Samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Elevens lärare bör

- beskriva hur de nationella målen har konkretiserats i undervisningen.

Den individuella utvecklingsplanens innehåll

De skriftliga omdömena bör

- utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera fortsatt lärande.

Den framtidsytande planeringen bör

- sammanfattande ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad syftet är med undervisningen och hur den ska genomföras.